

JÄMSÄN KAUPUNKI

Metsäsuunnitelma

Kaudelle 2022-2031

Saatteeksi

Tämä metsäsuunnitelma on laadittu Jämsän kaupungin omistamille metsille kymmenvuotiskaudelle 2022–2031. Suunnitelman on laatinut Metsäavain Oy. Maastotyöt suorittivat vuoden 2021 touko-lokakuun aikana metsäasiantuntijat Seppo Rautio ja Elmeri Jurvanen. Rautio ja Jurvanen tekivät kuvioittaisen inventoinnin ja suunnittelun siten, että Rautio keskittyi pääasiassa alueen eteläisempään ja Jurvanen pohjoisempaan puoliskoon. Suunnitelmakokonaisuuden raporttien ja karttojen koostamisesta huolehti Seppo Rautio. Työn toteutusta valvoivat metsänhoitajat Petteri Mönkkönen ja Akseli Juurinen. Suunnitelma on laadittu käyttäen ForestKIT -sovellusta, joka on Tapio Oy:n ja Simosol Oy:n metsäsuunnitteluun ja metsävarojen hallintaan kehittämä järjestelmä. ForestKIT on yhteensopiva keskeisimpien metsäalan toimijoiden järjestelmien kanssa. ForestKIT:n kasvusimulaation laskentaa käytettiin puuston kasvun ennustamiseen ja tämä toimi suunnittelijan tukena päätöksenteossa.

Suunnittelun alkuvaiheessa keskusteltiin Jämsän kaupungin edustajien kanssa metsänhoidollisista ja taloudellisista tavoitteista sekä suunnitelmassa huomioitavista paikallisista erityispiirteistä. Huomiota kiinnitettiin myös talousmetsien sekä virkistys- ja taajamametsien toisistaan poikkeaviin käyttötarpeisiin.

Maastotyöt kattoivat kaikki suunnitelman metsätalouskiinteistöt lukuun ottamatta metsätaloudellisesti vähäarvoisia alle hehtaarin kiinteistöjä, elleivät nämä olleet osa jotain isompaa metsikkökokonaisuutta. Suunnitelmassa hyödynnettiin maastotöiden pohjana Jämsän kaupungin aiemmin tallentamaa tietoa sekä Metsäkeskuksen avointa metsävaratietoa. Kuviojakoa muutettiin tarvittaessa maastossa tehtyjen havaintojen ja ilmakuvien perusteella. Maastossa arvioitiin kuviokohtaisesti puusto, metsätyyppi, korjuukelpoisuus, sopivat toimenpiteet sekä toimenpiteitä rajoittavat luontokohteet.

Maastotöiden jälkeen seurasi puuston kasvun laskenta ja toimenpiteiden toteutusajankohtien määrittäminen taloudellisen optimiajan mukaisesti. Toimenpide-ehdotuksissa otettiin huomioon Tapion hyvän metsänhoidon suositusten toteutuminen, virkistys- ja luontoarvojen säilyminen ja hyvä metsätaloudellinen tulos. Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt on suunnitelmassa rajattu toimenpiteiden ulkopuolelle. Myös muissa arvokkaissa luontokohteissa on ehdotettu hakkuukieltä tai hakkuiden toteutusta siten, että niiden ominaispiirteet eivät vaarannu. Uudistamisketjujen toimenpiteet on kirjattu suunnitelmaan kokonaisuudessaan, vaikka osa uudistamisketjujen

hoitotoimenpiteistä menisikin suunnittelukauden 2022-2031 ulkopuolelle. Tällä on pyritty estämään vahingossa tapahtuvat metsänhoitohoitorästit suunnitelmakauden jälkeen.

Verkossa järjestettiin 29.9.2021 kaikille avoin Teams-pohjainen yleisötilaisuus, jossa asiasta kiinnostuneet saivat esittää Metsäavaimen ja Jämsän kaupungin edustajille metsäsuunnitelmaan liittyviä kysymyksiä ja ehdotuksia. Esityksessä nostettiin esille myös tiettyjä paikallisia kohteita, joissa luonto- ja virkistysarvot on erityisen tärkeää ottaa huomioon, kuten Hartusvuoren-Ohasvuoren ulkoilualue ja Himoksen ympäristö.

Ajankohtainen ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvä hiilensidontanäkökulma on huomioitu metsäsuunnitelmassa siten, että toimenpide-ehdotukset ovat kestävän metsätalouden mukaisia ja puuston kasvua edistäviä. Terve ja kasvava puusto sitoo hiiltä, joten metsänuudistamisen onnistuminen ja hyvä metsänhoito ovat hiilensidonnan kannalta erittäin tärkeitä. Lisäksi metsätalouden hiilensidontaan vaikuttaa merkittävästi lopputuotteiden hiilenkierto ja fossiilisten raaka-aineiden korvaaminen puulla. Puutuotteet kuten rakentamiseen käytettävä sahatavara ja puulevyt sitovat hiiltä monia kymmeniä vuosia. Fossiilisista polttoaineista luovuttaessa puun energiakäytöllä on suuri merkitys.

Jämsän kaupungilla on metsätalousmaata 1923 hehtaaria, josta metsämaan kangasta 1791 hehtaaria ja metsämaan suota 92 hehtaaria. Loput 40 hehtaaria ovat kitu- ja joutomaata. Maapohjat ovat pääosin kantavia ja ravinteisuudeltaan hyviä, tuoreen (56 %) ja kuivahkon (26 %) kankaan ollessa yleisimmät kasvupaikkatyypit. Metsistä selkeästi suurin osa on varttunutta kasvatusmetsää (49,8 % pinta-alasta), seuraavaksi eniten on uudistuskypsää metsää (22,4 %). Nuorta kasvatusmetsää pinta-alasta on 17,5 %. Aukkojen sekä taimikoiden yhteenlaskettu osuus on 9,7 %.

Kaupungin omistaman metsämaan puuston keskimääräinen tilavuus 188 m³/ha on selvästi suurempi kuin Keski-Suomen maakunnan keskitilavuus 143 m³/ha (Luken tilastot, VMI 12). Kaupungin metsien keskikasvu 6,7 m³/ha/v puolestaan on hieman vähemmän kuin maakunnan keskiarvo 7,1 m³/ha/v (Luken tilastot, VMI 12). Nämä lukemat selittyvät kaupungin metsien nykyisellä ikäluokkarakenteella, jossa kasvuaan luontaisesti hidastaneet varttuneet kasvatusmetsät ja uudistuskypsät metsät ovat vahvasti edustettuina. Tästä johtuen puuston kokonaistilavuus tulee suunnitelmakaudella hetkellisesti pienenemään, kun iäkkäimpiä metsiä uudistetaan.

Toimenpiteiden valintaan kuviotasolla vaikuttivat metsän käytön tavoitteet. Talousmetsissä toimenpide-ehdotukset tehtiin pääosin tasaikäisen metsätalouden mukaisesti noudattaen Tapion

hyvän metsänhoidon suosituksia. Tasaikäiseen metsätalouteen kuuluvat uudistaminen, taimikonhoito, harvennushakkuut ja uudistushakkuu. Uudistushakkuu toteutetaan tyypillisesti avohakkuuna, jonka jälkeen maaperä muokataan istutettaville taimille tai siementen kylvölle sopivaksi kasvualustaksi. Uudistettavien puulajien valinnassa ja myöhempien metsänhoitotoimenpiteiden linjauksissa vaikuttavat kasvupaikan soveltuvuus eri puulajeille, metsätuhojen välttäminen, ilmastonmuutokseen varautuminen sekä monipuolisen puulajikirjon ylläpitäminen.

Virkistys- ja taajamametsissä suositaan metsän luontaista uudistumista sekä poiminta- ja pienaukkohakkuuta, jolloin lähimaisemaan ei tule rajuja nopeita muutoksia. Liikkumista haittaavat ja vaaralliset kulkureiteille kaatumassa olevat puut suositellaan poistamaan.

Talousmetsissä tärkeimpänä tavoitteena on kannattava puuntuotanto, joskin virkistyskäytöltään ja maisema-arvoiltaan erityisen tärkeillä kuvioilla vältetään niissäkin päätehakkuuta tai pyritään jättämään maisemapuita polkujen ja muiden kulku-urien läheisyyteen. Vaihtoehtoisesti on myös ehdotettu toimenpiteeksi kivisille kuvioille siemenpuuhakkuuta, koska maaston kivisyyden takia maanmuokkaus ja istutus olisivat hyvin vaikeita toteuttaa. Siemenpuuhakkuuta on myös ehdotettu kuvioille, jotka ovat lenkkipolkujen tai muiden virkistysalueiden läheisyydessä tai muuten maisemallisesti keskeisillä paikoilla, jotta toimenpiteistä olisi vähemmän haittaa maisema- ja virkistysarvoille. Kustannuksissa on myös pyritty säästämään huomioimalla kehityskelpoinen luontaisesti syntynyt alikasvos uudistushakkuissa.

Metsänhoitotöitä on ehdotettu tilanteiden kiireellisyyden mukaisesti ja 10-vuotiskauden alussa metsänhoitotöiden rästeihin kuluu loppukautta enemmän rahaa. Hoitotyöt ovat kuitenkin välttämättömiä ja niitä kannattaa ajatella sijoituksena tulevaisuuteen, koska hyvin hoidettu taimikko varttuu huomattavasti hoitamaton nopeammin ensiharvennuskypsäksi ja tuottaa paremman taloudellisen tuloksen.

Kiireellisiksi arvioiduista hakkuista hakkuutuloja kertyy yhteensä arviolta 462 000 euroa. Vuosina 2022–2026 hakkuutuloja kertyy yhteensä noin 2 753 000 euroa ja vuosille 2027–2031 tuloja saadaan 2 127 000 euroa. Hoitotöistä ja uudistamisista koituvat kustannukset samoille kausille ovat vastaavasti: kiireelliset metsänhoitotyöt 28 000 euroa, kauden 2022–2026 kulut 235 000 euroa ja kauden 2027–2031 kustannus 239 000 euroa.

Suuri määrä puustoa tulee siis päätehakkuihin suunnitelmakauden aikana. Päätehakkuita ei kuitenkaan ole pakko toteuttaa ehdotusvuonna, vaan suurinta osaa ehdotetuista päätehakkuista voi viivästyttää, jos kyseisen vuoden hakkuutulotavoite on jo täytynyt. Hakkuita siirrettäessä myöhempään ajankohtaan on syytä huomioida järkevät kuviokokonaisuudet, jotta päätehakkuukypsiä pieniä kuvioita ei jäisi yksinään jäljelle ja suunnitelmassa ehdotetut järkevät korjuukokonaisuudet eivät pirstoutuisi. Päätehakkuita ei myöskään kannata viivästyttää laajassa mitassa, sillä se paitsi heikentää metsätalouden kannattavuutta, mutta myös vääristää ikäluokkarakennetta suuntaan, jossa nuoria ikäluokkia ei ole kestävä metsätalouden ja hiilensidonnan kannalta riittävästi.

Harvennushakkuuehdotuksia ja nuoren metsän kunnostuksia ei kannata viivästyttää, koska niiden viivästyttäminen voi aiheuttaa tulevaisuudessa kasvutappioita. Myöskään lehtipuuvältaisten päätehakkuiden siirtoa myöhemmäksi ei lahovaaran takia suositella. Lisäksi toteuttamalla tarpeelliset hoitotyöt ajallaan saadaan metsät pidettyä paremmin taloudellisesti tuottavina ja hiiltä sitovina.

Tämä metsäsuunnitelma luovutetaan Jämsän kaupungille yhtenä painettuna kappaleena ja metsätietostandardin mukaisina siirtotiedostoina. Suuren metsäomaisuuden hallinnassa sähköinen metsäsuunnitelma siihen soveltuvassa ohjelmassa on suositeltavin suunnitelman tarkastelutapa. Sähköisen metsäsuunnitelman hyödyntämisessä on ensiarvoisen tärkeää toimenpiteiden ja puustotunnusten päivittäminen kuvioittain sitä mukaa kun toimenpiteitä toteutetaan. Jos toimenpidekuvion raja on eri kuin tässä suunnitelmassa esitetty, tulee kuvio rajata uudelleen. Täsmällisesti tehtyjen päivitysten myötä metsävaratieto pysyy ajan tasalla, eikä kalliille kaikkien kuvioiden maastoinventoinnille ole tarvetta suunnitelmakauden 2022–2031 jälkeen.

Heinävaarassa 25.10.2021

Petteri Mönkkönen	Akseli Juurinen	Seppo Rautio	Elmeri Jurvanen
Hallituksen puheenjohtaja	Toimitusjohtaja	Metsäasiantuntija	Metsäasiantuntija

Metsäavain Oy